

Asia: VN/23899/2023

Arviomuistio päästökauppadirektiivin toimeenpanosta - Uusi EU:n fossiilisten polttoaineiden jakelua koskeva päästökauppa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen evankelisluterilainen kirkko on hyväksynyt strategian Hiilineutraali kirkko 2030 helmikuussa vuonna 2019. Hiilineutraali kirkko 2030 on myös yksi sen kärkihankkeista vuosina 2023–2025. Kirkko tavoittelee hiilineutraalisuutta vuonna 2030 ja on siten osaltaan tekemässä Suomesta hiilineutraalia vuoteen 2035 mennessä.

Seurakunnilla on yli 7000 rakennusta. Osaa niistä on yhä lämmitetty öljyllä. Useimmat rakennuksista ovat syrjäisemmillä seuduilla olevissa väkimmärittään pienissä kunnissa. Vuosina 2021–2022 kirkko oli palkannut asiantuntijan tukemaan seurakuntia siirtymässä fossiilittomaan lämmitykseen. Muutosta tuettiin myös tuella, joka oli suunnattu rakennushistoriallisesti arvokkaisiin rakennuksiin. Nyt kirkko on osana Hiilineutraali kirkko 2030 -kärkihanketta palkannut vuosiksi 2024 ja 2025 talotekniikan asiantuntijan tukemaan seurakuntien rakennuskannan energiatehokkuuden parantamista ja siirtymistä fossiilittoman energian käyttöön.

Kirkkohallituksen lausunnon kommentit liittyvät erityisesti siirtymän oikeudenmukaisuuteen ja arviomuistion lukuun 5.2. kotitalouksien asemasta. Jakelijoiden päästökaupassa sopeutumisen päästökaton asettamaan tavoitteeseen tekevät muistion mukaan käytännössä polttoaineen loppukäyttäjät, joille polttoaineen kuluttajahintojen nousu kohdistuu. Polttoaineen loppukäyttäjillä on korkeamman hinnan myötä kannusteet vähentää polttoaineen käyttöä tai siirtyä pois fossiilisen polttoaineen käytöstä muihin energianlähteisiin, mikä on myönteistä ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta. On huomioitava, että jakelijoiden päästökaupan vaikutukset voivat ajan kuluessa kohdentua yhä enemmän niihin kotitalouksiin, jotka ovat liikkumisessaan riippuvaisia auton käytöstä ja eivät pysty taloudellisista syistä irtautumaan fossiilisen polttoaineen kuluttamisesta.

Arviomuistiossa esitettyjen Tilastokeskuksen tulonjakotilastojen mukaan vuonna 2018 öljylämmitetyt kotitaloudet sijoituivat eri tuloviidenneksiin varsin tasaisesti, mutta uudempaa tietoa ei ole käytettävissä. Kotitalouksista 20 % sijoittui alimpaan tuloviidennekseen ja 21 % toiseksi alimpaan, 22 % kolmanteen ja neljänteen sekä 16 % ylimpään tuloviidennekseen. Kahden alimman tuloviidenneksen osuus oli kuitenkin yhteensä 41 % ja osuus on muistion mukaan todennäköisesti kasvanut, kun investointeihin kykenevät ovat hyödyntäneet erilaisia tukitoimia.

Tämä pienituloisin ryhmä on todennäköisesti alttiimpi merkittävistä energian hinnanmuutoksista johtuville taloudellisille ongelmille.

Arviomuistiossa tulee esiin se, että pienituloisimmat eivät ilmeisimmin ole pystyneet hyödyntämään erilaisia öljystä lämmityksen lähteenä luopumisen tukimuotoja, toisin kuin investointeihin kykenevät. Heidän todetaan todennäköisesti olevan alttiimpia merkittäville energian hintamuutoksista johtuville taloudellisille ongelmille.

Arviomuistion mukaan Tilastokeskuksen 2016–17 tekemässä kyselytutkimuksessa havaittiin, että öljylämmitetyissä kotitalouksissa yli 65 % viitehenkilöistä oli vähintään 60-vuotiaita ja 31 % vähintään 70-vuotiaita. Se voi muistion mukaan vaikuttaa öljylämmityksestä luopumisen investointimahdollisuuksiin ja -halukkuuteen varsinkin sellaisissa tilanteissa, joissa rakennus sijaitsee muuttotappioalueella tai sillä ei ole paljon elinkaarta jäljellä.

Kirkkohallitus näkee taustamuistiossa kuvattujen toimien tukevan ja nopeuttavan siirtymistä fossiilittomaan energiaan. Toimet ovat osaltaan merkittäviä ilmastonmuutoksen hillinnässä. Ne vaativat kuitenkin rinnalleen toimia, joilla voidaan tukea oikeudenmukaista siirtymää ja erityisesti niitä, joiden on taloudellisesti vaikeaa sopeutua muuttuvaan tilanteeseen.

Kirkkohallitus kiinnittää huomion siihen, että tavoiteltavan siirtymän tulee olla oikeudenmukainen. Nimenomaan syrjäseudulla asuvista ihmisistä monet ovat riippuvaisia yksityisautojen käytöstä eikä heillä vielä ole usein taloudellista mahdollisuutta siirtyä fossiilittomaan käyttövoimaan. Samoin syrjäseutujen vähävaraisilla ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia hyödyntää tukea, joka on osoitettu öljylämmityksestä luopumiseen.

Kimmo Kääriäinen

Ilkka Sipiläinen

kirkkoneuvos

asiantuntija

Saloranta Teija
Kirkkohallitus